

CZU: 347.948:657.6

7. La ce grup de produse sunt atribuite produsele alimentare și agroalimentare prezentate spre examinare?

8. Care este valoarea de piață a produsele alimentare și agroalimentare?

9. Care este diminuarea indicilor calitativi a bunurilor materiale prezentate spre examinare?

10. Care este etapa la care au survenit schimbările indicilor calitativi și cantitativi ?

11. Determinarea poziției tarifare a mărfurilor;

Reieșind din cele expuse, întrebările expertului pot fi formulate în fiecare caz concret după necesitate, colaborându-se cu una sau mai multe sarcini enumerate mai sus.

Bibliografie

1. METODICĂ TIP DE EFECTUARE A EXPERTIZEI JUDICIARE „a produselor industriei ușoare de larg consum” - COD: MT – 14.01

2. METODICĂ TIP DE EFECTUARE A EXPERTIZEI JUDICIARE „a produselor alimentare și agroalimentare” COD: MT – 14.02

3. Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;

4. Legii Nr. 989 din 18.04.02 „cu privire la activitatea de evaluare”;

5. Hotărârii Guvernului nr 195 din 24.03.17 „Privind aprobarea Nomenclatorului expertizelor judiciare”

6. Instrucțiunea cu privire la modul de organizare a activităților de efectuare a expertizelor și de perfectare a rapoartelor de expertiză judiciară în cadrul Centrului Național de Expertize Judiciare Aprobata de Consiliul Metodic - Științific al CNEJ. Proces verbal nr. 5 din 12.07. 2018.

ASPECTE METODOLOGICE ÎN EXPERTIZA JUDICIAR-CONTABILĂ. SARCINILE, OBIECTIVELE ȘI METODELE DE CERCETARI APLICATE LA EFECTUAREA EXPERTIZEI CONTABILE

Vasile GURIN,

Centrul Național de Expertize Judiciare

Expertiza contabilă – este o formă de cercetare științifică, efectuată în vederea lămuririi anumitor fapte care sînt reflectate în documente, evidență contabilă sistematizată, examinează operațiuni și situații de natura economico-financiară ale activității persoanelor juridice sau fizice. Expertiza contabilă judiciară este forma, de procedură juridică, de utilizare a cunoștințelor privind expertiza contabilă de constatare, confirmare, evaluare, lămurire sau dovedire, pe baza cercetării științifice de specialitate, a adevărului obiectiv cu privire la o anumită faptă, împrejurare, în scopul obținerii surselor de probă în procesele penale și civile.

Cuvinte-cheie: expertiză contabilă, cercetări, metode.

METHODOLOGY OF PERFORMING ACCOUNTING EXPERTEXAMINATION

Accounting examination is a scientific research performed to explain certain facts that are reflected in documents and accounting systems and looks at certain operations and financial scenarios performed by individuals or legal entities. Forensic accounting is a judicial process that employs accounting examination procedures to confirm, prove, evaluated and clarify using specialty scientific research the objective truth regarding an act and/or the circumstances with an ultimate goal to obtain reliable evidences for civil and criminal cases.

Keywords: accounting examination, research, methods.

Actualitatea temei: Întreaga activitate a economiei naționale se desfășoară într-un cadru legal, determinat de actele normative în materie. Dacă activitatea economică nu se poate desfășura în afara juridicului, putem spune că, în mare parte, activitatea juridică își are izvorul în acte și fapte de natură economică. Evidența contabilă este cea care deține informațiile cu privire la activitatea economică, de la cea mai mică formă de organizare, persoană fizică, persoană juridică, pînă la nivelul economiei naționale.

Prin nerespectarea normelor de drept în materie de către cei care sunt angajați în activitatea economică, se generează diferite litigii,

care nu se pot rezolva întotdeauna pe cale amiabilă, și, în acest caz, se apelează la instanța de judecată. Evidența contabilă este cea care poate furniza informații și documente ce pot constitui probe scrise în rezolvarea litigiilor de natură economică. De altfel, prin Codul de procedură civilă și penală se reglamantează ca instanța de judecată, pentru lămurirea unor fapte de natură economică, să apeleze la experți contabili.

Deci, în cadrul desfășurării activității procesuale a organelor de drept și judiciare, un rol deosebit de important îi revine probațiunii judiciare care constituie axul principal într-un proces, deoarece prin mijlocirea probelor

organelor judiciare au posibilitatea stabilirii adevărului și, întemeindu-se pe aceasta, pot da soluții juste în cauzele cercetate sau judecate.

În acest caz, profesionistul contabil este cel care poate aduce lămuriri asupra realității faptelor privind litigiul în cauză, prin întocmirea rapoartelor de expertiză contabilă.

Obiectivele lucrării: În raportul dat sunt prezentate și sarcinile expertizei judiciar-contabile, obiectul, obiectivele și metodele de efectuare a expertizei contabile.

Analize, constatări:

Expertiza este o noțiune care cuprinde în sine ideea de exprimare a punctului de vedere al expertului în ceea ce privește fapta sau faptele asupra cărora s-a efectuat expertiza.

În general, noțiunea de expertiză desemnează o cercetare ori o investigație de specialitate (sau de strictă specialitate) asupra unor fapte ori fenomene complexe (sau deosebit de complexe), cel mai adesea de natură interdisciplinară, a căror cunoaștere, interpretare, clarificare ori atestare reclamă intervenția unor profesioniști de cea mai înaltă clasă.

Transpunând definiția expertizei în domeniul contabil, putem considera expertiza contabilă „o formă de cercetare științifică efectuată în vederea lămuririi modului în care sunt reflectate în documente, evidența tehnic-operativă și contabilă, anumite fapte, împrejurări, situații de natură economico-financiară” (Mircea Boulescu, Marcel Ghiță, „Expertiza contabilă”, Editura didactică și pedagogică, București, 2001).

În sfera de cuprindere a expertizei contabile intră fapte, evenimente, împrejurări sau situații de natură financiar - contabilă și de gestionare a patrimoniului unor

persoane fizice sau juridice. Aspectele de natură financiar - contabilă sunt cercetate în cursul expertizei contabile așa cum rezultă ele din documentele justificative în care se consemnează. Expertiza contabilă judiciară necesită cunoștințe în domeniul expertizei cu specific contabil. Această necesitate este determinată de faptul că informațiile cu privire la activitatea economică a unei unități patrimoniale, indiferent de forma ei organizatorică, se regăsesc în evidența contabilă.

Sarcinile expertizei contabile.

Expertiza contabilă judiciară este o cercetare efectuată de expert în ordinea prevăzută de legislația procedurală pentru determinarea, conform materialelor dosarului, a datelor efective și a împrejurărilor cu scopul stabilirii adevărului. Realizarea acestei sarcini impune fundamentarea temeinică a expertizei contabile judiciare, astfel încât aceasta să nu poată fi combătută prin niciun argument contrar.

Principalele sarcini cărora revin expertizei judiciar-contabile sunt:

- cercetarea faptelor, situațiilor de natură gestionară, patrimonială și economico-financiară;
- verificarea corectitudinii reflectării în datele contabilității a cerințelor unice și a mecanismului de reglementare a raportării financiare în conformitate cu normele în vigoare, a abaterilor în activitatea entității atrase de diferiți factori;
- analizează reflectarea în contabilitate a operațiunilor economice din documentele primare;
- studierea, verificarea corectitudinii reflectării în datele contabilității a cerințelor unice și a mecanismului de reglementare a contabilității și raportării financiare în conformitate cu normele în vigoare, a abaterilor în activitatea entității atrase de diferiți factori;
- analizează (după caz) cauzele

care au determinat abaterile de la normele și actele în vigoare;

- confirmă sau infirmă datele inventarierilor efectuate, verifică reflectarea în datele contabilității a rezultatelor acestora;

- determină tranzacțiile, decontările, datoriile apărute/existente între persoane juridice și fizice;

- interpretează datele din evidența contabilă și formulează opinii cu privire la problemele investigate, pe baza legilor și actelor normative care reglementează domeniul contabilității în raport cu problemele expertizate;

- verificarea corespunderii datelor contabilității cu alte materiale ale cauzei prezentate, inclusiv: procese-verbale de audiere a martorilor/înviniților (altele), actele controalelor, reviziilor, alte materiale acumulate în cadrul măsurilor procesuale efectuate care au tangență nemijlocită cu cauza respectivă.

Obiectivele expertizei contabile. Obiectivele expertizei contabile care se dau spre rezolvare expertului contabil sunt întrebări concrete care se stabilesc de ordonatorul expertizei (persoana care a dispus efectuarea expertizei contabile). Acestea se limitează, din punct de vedere al conținutului și perioadei, la fapte și împrejurări care au generat litigii.

Obiectivele expertizei contabile se consemnează în scris în:- ordonanță, de organele de urmărire penală;- încheiere, de instanța de judecată;- cerere, de persoane juridice, persoane fizice.

Expertiza contabilă rezolvă numai obiectivele sau problemele indicate în actul prin care s-a dispus efectuarea ei și numai pentru perioada stabilită.

În cazul în care obiectivele expertizei contabile nu sunt suficient precizate, expertul contabil solicită organului care a dispus efectuarea expertizei să concretizeze în

scris problemele care trebuie să formeze obiectul expertizei.

Expertul contabil sesizează organul care a dispus efectuarea expertizei contabile atunci când în timpul efectuării expertizei contabile se ivesc situații care necesită extinderea obiectivelor fixate sau efectuarea prealabilă a unor expertize tehnice, grafoscopice etc.

Expertului nu-i este admis să extindă singur obiectivele expertizei și să răspundă astfel la întrebări care nu i-au fost puse sau depășesc competența sa.

Obiectivele concrete care se dau spre rezolvare expertului contabil, în cazul expertizei contabile extrajudiciare sau amiabile, se stabilesc, cu consultarea, expertului contabil, de către persoana fizică sau juridică, ce solicită efectuarea expertizei contabile.

Principiile metodologice ale expertizei contabile sunt:

1) abordarea analitică a operațiunilor economice ca obiect al expertizei contabile judiciare;

2) determinarea gradului de corespundere a operațiunilor economice, ce constituie obiectul expertizei, cu regulamentele, instrucțiunile și actele normative corespunzătoare;

3) verificarea corectitudinii reflectării operațiunilor economice în evidența contabilă.

Evaluarea analitică a operațiunilor economice permite determinarea exactă a obiectului și a metodei de efectuare a expertizei, precum și formularea concluziilor în cadrul împuternicirilor acordate expertului contabil, în conformitate cu legislația în vigoare. Aceasta se realizează prin cercetarea cauzei și a efectului acelor operațiuni economice, ce au avut ca urmare comiterea acțiunii ilegale concrete.

Unele operațiuni economice atrag după sine nu una, ci mai multe urmări care la rândul lor dau

naștere la alte operații economice, uneori camuflate, ce necesită expertize suplimentare.

Operațiunile economice ce se limitează în cadrul unității patrimoniale și nu au legătură cu furnizorii, cumpărătorii și organele financiare (de exemplu: transmiterea producției din secție în secție, din secție la depozit, dintr-un depozit în altul etc.), pot fi ușor camuflate, fără a fi incluse în actele de evidență, ceea ce complică cu mult efectuarea analizei acestor operațiuni în cadrul expertizei contabile.

Analiza operațiunilor care depășesc cadrul unității patrimoniale, adică analiza legăturilor externe ale entității, constă în următoarele: stabilirea motivelor acestor legături; determinarea rezultatelor economice ale acestora.

Aceasta se realizează prin intermediul controlului de comparație utilizând informația acumulată de la toți participanții la operațiunea economică respectivă (verificarea prin confruntare).

Controlul argumentărilor juridice al operațiunilor economice se efectuează conform următorului algoritm:

a) se determină grupul de persoane responsabile de efectuarea operațiunilor economice, precum și reflectarea acestora în documentele primare, în conturile evidenței contabile și în dările de seamă;

b) se determină obligațiile de funcție privind operațiunile economice;

c) se fixează lista documentelor necesare și a celor real existente (efective) care determină operațiunea economică ca legală sau ilegală;

d) se analizează legalitatea operațiunii economice după cele trei puncte expuse mai sus, luând în considerație raționalitatea economică a acesteia.

Etapă decisivă a expertizei

contabile constă în controlul exactității, continuității și finalizării operațiunilor economice aferente procesului economic.

Într-un sens mai larg această verificare soluționează problemele privind gradul de corectitudine a înregistrărilor contabile, întocmirii documentelor aferente operațiunii, esența economică și temeiul juridic.

Expertiza contabilă trebuie să determine locul apariției prejudiciului, caracterul erorilor comise în evidența contabilă, precum și încălcările comise în dările de seamă.

La determinarea locului de apariție a pagubelor, în urma falsificării operațiunilor economice, contribuie sistemul calculului aferente evidenței contabile, registrele mașinogramelor, documentele primare și dările de seamă ale unităților patrimoniale.

Cele mai tipice modalități de încălcare a evidenței contabile, legate direct sau indirect de furturile mijloacelor bănești și a bunurilor materiale, de obicei, se reduc la falsificarea înregistrărilor în conturi, precum și la alte falsificări.

Acest fapt se conturează la verificarea reflectării operațiunilor economice în registrele de evidență, prin divergența datelor din documentele primare cu datele registrelor, prin lipsa concordanței înscririlor în registrele legate între ele reciproc, prin calculele greșite din dările de seamă, prin inexactități la utilizarea prețurilor, normativelor, la folosirea înscririlor stornate, reducerea soldurilor în conturile de activ și pasiv, etc.

Expertul contabil este obligat să urmărească toată tehnologia înregistrărilor contabile, să determine continuitatea lor, concordanța și rezultatul final. De exemplu, înregistrările din registrul de evidență sintetică trebuie să corespundă cu înscririle în registrele de evidență

analitică, precum și cu datele din documentele primare, de asemenea trebuie să corespundă volumul de producție cu volumul operațiilor comerciale (logice), etc.

Abaterile stabilite în evidența contabilă permit determinarea mărimii surplusurilor, deficitului, persoanelor vinovate și a motivelor încălcărilor. Concluziile scrise privind aceste fapte sînt prezentate expertului contabil de organul de urmărire penală care a dispus efectuarea expertizei contabile judiciare.

Rezultatele cercetării operațiilor economice, aferente dosarelor penale și civile, se confirmă în scris prin probe și rapoartele expertilor.

În raportul expertului se explică diferite circumstanțe ale dosarului, necunoscute anterior urmăririi penale sau instanței de judecată, sau de existența cărora aceste organe nu erau sigure. Instanța de judecată și ofițerul de urmărire penală dispune efectuarea expertizei contabile judiciare în cazul în care problemele apărute nu pot fi soluționate prin intermediul altor metode.

Conținutul expertizei contabile.

Expertiza contabilă este una din formele de expertiză, ținând seama de natura și conținutul faptelor, evenimentelor, problemelor, situațiilor, cauzelor sau litigiilor cercetate în cursul expertizei – este o activitate specializată.

Ca activitate specializată în domeniul contabilității, expertiza contabilă se caracterizează prin următoarele trăsături:

- are ca obiect cercetarea unor fapte sau situații de natură economico-financiară, gestionară și patrimonială;

- cuprinde în sfera sa de acțiune activitatea economică a unui agent economic pentru problemele și obiectivele stabilite de organul ju-

diciar ori de persoana juridică care o solicită;

- cercetează situațiile și împrejurările de fapt pe baza informațiilor furnizate de evidența economică și a suporturilor ei material;

- interpretează datele de evidență și formulează opinii cu privire la problemele investigate pe baza legilor și actelor normative care reglementează domeniul de activitate respectiv;

- elaborează concluzii pe baza constatărilor făcute, care servesc ca mijloc de probă pentru organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei sau ca mijloc de fundamentare a unei decizii de către persoana juridică care a solicitat efectuarea expertizei contabile;

- analizează cauzele care au determinat abaterile de la normele legale cu caracter economic și financiar, descifrează relațiile economice și financiare dintre părțile aflate în litigiu, caracterizează starea de fapt a agentului economic respectiv în raport cu legea și actele normative care reglementează domeniul investigat, stabilește legăturile de cauzalitate și responsabilitate. După natura cunoștințelor de specialitate a cercetărilor, expertizele contabile sunt nemijlocit legate de valorificarea valențelor decizionale, de informare externă și probatorii ale contabilității. Asemenea probleme merită să fie analizate într-un context mai larg, ținând cont de toate utilitățile pe care le oferă informația contabilă.

Datele și documentele contabilității reflectă, sintetic și analitic, situația patrimonială și financiară a agenților economici, activitățile economice desfășurate, raporturile întreprinderii cu mediul economic, administrativ și social în care acționează, rezultatele financiare pe genuri de activități și multe alte elemente de caracterizare și de individualizare a acestora.

În aceste condiții, datele și do-

cumentele contabile folosesc în primul rând unităților patrimoniale pentru organizarea, conducerea operativă și gestiunea lor. Dar, în egală măsură, aceleași date și informații pot constitui suportul unor investigații mai ample, de natura verificărilor, auditului financiar sau expertizei contabile, fie în scopul fundamentării unor importante decizii de politică (strategie sau tactică) economică, fie pentru mai buna și mai corecta informare a terților, fie pentru furnizarea mijloacelor de probă necesare în justiție sau în alte împrejurări similare.

Din studierea cauzelor generatoare de pagube în dauna patrimoniului, expertiza contabilă poate desprinde deficiențele existente în organizarea și conducerea sistemului de evidență, imperfecțiunile propagate pe traseul procesului decizional, precum și omisiunile sau erorile comise în executarea atribuțiilor de serviciu cu consecințe negative asupra patrimoniului agenților economici la care se efectuează expertiza.

Metodele expertizei contabile: Ținând seama de specificul obiectului său și de natura sarcinilor pe care le are, expertiza contabilă elaborează metode proprii de investigație.

Prin metoda expertizei contabile se înțelege ansamblul de principii, procedee și instrumente cu ajutorul cărora se realizează obiectivele care se pun spre rezolvare expertului contabil. Metoda expertizei contabile, sintetizând un drum de parcurs într-o investigație economică, se va baza pe procedee de lucru care reprezintă o manieră, un anumit fel specific de a ajunge la un anumit scop.

Deci, metoda este un produs al gândirii teoretice abstracte, desfășurate pe parcursul cercetării existentei și mișcării patrimoniului în vederea cunoașterii componentei,

conținutului acestuia și a fenomenelor care au avut loc în/sau în legătură cu acesta. Între obiect și metodă există o strânsă interdependență și condiționare în sensul că obiectul arată ce trebuie studiat, iar metoda indică cum trebuie studiat.

Metoda expertizei contabile utilizează o serie de procedee care permit acumularea de informații cu privire la producerea și desfășurarea fenomenelor economice și sociale.

Aceste procedee utilizate, de către metoda expertizei contabile, pentru realizarea obiectului său de studiu pot fi grupate în:

- procedee comune tuturor genurilor de expertiză;
- procedee comune expertizelor economice;
- procedee specifice metodei expertizei contabile.

Între procedeele comune tuturor științelor pe care le folosește expertiza contabilă în reflectarea obiectului său de studiu se regăsesc: observația, raționalmentul, comparația, analiza, sinteza, inducția, deducția, etc.

Observația este faza inițială a cercetării în cazul oricărei expertize. Numai printr-o observație atentă se pot determina faptele și fenomenele pe care, având conținut economic și fiind evaluabile în bani, le vom include în obiectul expertizei. Observația se asociază cu cantitatea, calitatea și valoarea.

Raționalmentul se aplică de metoda expertizei contabile ca pe bază de judecăți logice, obținute prin observare să se stabilească concluzii cu valoare de generalizare. Raționalmentul face posibilă înțelegerea dublei reprezentări a patrimoniului, a influențelor pe care le produc mișcărilor de valori asupra bilanțului, a stabilirii corelațiilor între operațiunile economice avute loc.

Comparația se utilizează în

metoda expertizei contabile prin punerea în față a două elemente sau structuri aflate în perimetrul său de studiu în vederea fixării unor concluzii. Comparația se face fie între elementele componente ale patrimoniului, între veniturile și cheltuielile entității, fie față de componentele sau structurile altor unități patrimoniale.

Analiza, ca procedeu științific de cercetare a unui fenomen, domeniu, spațiu de activitate etc., pornește de la studierea aprofundată a fiecărui element în parte, observând locul, rolul și implicația acestuia în cadrul ansamblului dat. În expertiza contabilă, analiza se aplică în cele mai diferite situații, începând cu studierea înregistrărilor zilnice a operațiunilor avute loc și terminând cu întocmirea lucrărilor periodice de către agenții economici.

Sinteza, ca procedeu științific de cercetare, asigură trecerea de la particular la general. Prin ea se realizează generalizarea unor concluzii desprinse în procesul de analiză.

Inducția, formă de raționament prin care se trece de la particular la general. Prin intermediul acesteia se depistează producerea sau influențarea unui fenomen de către un alt fenomen altfel decât printr-o acțiune mecanică nemijlocită

Deducția, formă fundamentală de raționament în care concluzia rezultă cu necesitate din premise. Deducția înseamnă a deriva, a desprinde o judecată particulară din alta generală sau un fapt din altul; a trage o concluzie, pe calea deducției, din două sau mai multe premise.

Spre exemplu la elucidarea delapidărilor, precum și a altor infracțiuni, se efectuează analiza mișcării bunurilor materiale, avute loc, pe parcursul unui interval de timp determinat. Sinteza în expertiza contabilă judiciară dimpotrivă,

permite generalizarea unor operațiuni economice, stabilirea cazurilor tipice și aleatorii, a celor principale și secundare. Comparația permite, prin intermediul analizei logice a datelor din documentele contabile, depistarea încălcărilor, spre exemplu, lipsa rechizitelor obligatorii aferente documentelor contabile; incongruența documentelor contabile cerințelor actelor normative; discordanța datelor din documentele primare cu datele registrelor contabile etc.

Procedeele specifice de studiu al obiectului expertizei contabile se divizează în procedee generale și particulare. Procedeele specifice generale includ:

Verificarea formei se referă la controlul întocmirii documentelor pe formulare tip după natura operațiunii, completarea rubricilor în formulare, existența semnăturilor pe documente, certificarea erorilor. Cu alte cuvinte determină corectitudinea și plenitudinea întocmirii documentelor contabile.

Verificarea calculelor constă în refacerea calculelor aritmetice pentru datele înscrise în document privind cantitatea, prețul, valorile și constatarea exactității acestora, stabilirea cantităților de produse livrate între părțile în litigiu, ce s-a achitat și ce a mai rămas de plată, sumelor impozitelor calculate și reținute, etc.). Poate include atât calcule complicate, cât și simple. Această verificare descoperă falsificările în documentele primare (de exemplu, majorarea totalului în listele de plată).

Verificarea de fond urmărește: realitatea, legalitatea, oportunitatea operațiunii patrimoniale consemnate în document; confruntarea cu alte documente care s-au întocmit pentru același gen de operațiune, pentru a se asigura concordanța în evidența contabilă. Verificarea de fond determină corespunderea conținutului docu-

mentelor regulilor fixate în actele legislativ-normative, adică scoate în evidență actele corecte ca formă, însă incorecte după conținut. De exemplu, eliberarea mijloacelor bănești titularilor de avans care n-au prezentat darea de seamă pentru avansurile primite anterior etc. În litigiile cu privire la pagube, expertiza contabilă oferă organelor judiciare lămuriri cu privire la existența și proporția lipsurilor din patrimoniul unui agent economic, natura faptei care a generat paguba și stabilirea răspunderii.

Elementele cu privire la constatarea vinovăției persoanelor care au produs pagube materiale și faptele care le-au generat depășesc sfera expertizei contabile, acestea constituind obiective ale urmăririi penale.

Comparația documentară, prin intermediul acestui procedeu se efectuează verificarea mai multor documente interdependente (spre exemplu, borderourile salariului calculat se compară cu lucrările efectiv efectuate, precum și cu borderourile de plată a casieriei). Operațiile ce stârnesc bănuiele pot fi examinate în câteva documente contabile. În dependență de similitudinea sau diferențierea datelor înscrise în aceste documente se pune problema calității acestora.

Controlul reconvențional, permite confruntarea exemplarelor unuia și aceluiași document, aflate în diferite organizații, precum și confruntarea datelor documentelor legate între ele prin una și aceeași operațiune. Aceste verificări se efectuează atunci când lipsesc materialele reviziei și în cazul unui volum mic al documentelor. În alte cazuri este necesară o revizie documentară prealabilă.

Controlul de confruntare, reprezintă o confruntare a actelor de încasare a veniturilor și de consum care reproduc mișcarea mărfurilor, pe o anumită perioadă de timp, pe

fiecare denumire, sortiment și preț. Controlul de confruntare dezvăluie adevărul pe calea înaintării versiunii privind metodele la care recurg infractorii în scopul dosirii deficitului (furtului) sau dosirii surplusului de mărfuri neînregistrate (dosirea veniturilor).

Metoda verificării și analizei legăturilor informaționale dintre documentele justificative, registrele de evidență contabilă și dări de seamă, reprezintă cercetarea unui ansamblu de documente contabile, documente primare și evidența tehnic-operativă și contabilă, acte normative și probleme economico-financiare caracterizate prin pluritate și diversitate. Spre exemplu, dacă producția nu se înregistrează și nu este reflectată în documente, atunci în afară de controlul de confruntare expertul poate utiliza actele și materialele reviziei precedente, rapoartele tehnologilor, experților, merceologilor, grafologilor privind normele de consum a materialelor, schimbul unor materii prime și materiale pe altele, utilizarea deșeurilor, stabilirea schimbării calității, etc.

Bibliografie

1. Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova;
2. Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova;
3. Legea Contabilității nr.113-XVI din 27.04.2007;
4. Legea RM nr.68 din 14.04.2016 „Cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar”;
5. Metodica tip de efectuare a expertizei judiciar contabile. COD MT-13(13.01);
6. Boulescu M., Ghiță M. Expertiza Contabilă. Editura didactică și pedagogică, București, 2001;
7. Boulescu M., Ghiță M. Expertiza contabilă și audit financiar-contabil. Editura didactică și pedagogică, București, 1999;
8. Ciobanu V. M., Tratat teoretic

și practic de procedură civilă. Editura Național, București, 1997;

9. Malai A., Văideianu L., Evidența contabilă și rolul ei în activitatea juridică. Editura MAPAMOND, Târgu-Jiu, 2004;

10. Măgureanu F., Drept procesual civil. Editura Continent XXI, București, 1996, vol.I.;

11. Mecu I., Expertizele contabile. Atelierile Cartea Românească, București;

12. Судебная бухгалтерия и основы аудита, Голубятникова С.П., Москва, 2004;

13. Судебно- бухгалтерская экспертиза. Нечатайло Ф.С., Барановичи, 1997.